

ZAJEDNIČKA IGRA RODITELJA I DJETETA – PUT PREMA CJELOVITOM RAZVOJU

Mnoga istraživanja u području različitih znanosti, posebno psihologije, pedagogije i neuroznanosti pokazuju nam da razvoj djeteta nije pravocrtan, već da se odvija u pojedinim razdobljima koja se izmjenjuju; razdoblja ravnoteže, neravnoteže, napredovanje, povlačenja i drugo. Na primjer, dijete u jednom razdoblju može vrlo brzo napredovati u tjelesnom razvoju ali pokazivati zastoj u području spoznajnog razvoja. Ovo su normalni procesi jer je dječji razvoj “skokovit”.

Čimbenici koji utječu na dječji razvoj su nasljedni, biološki, sazrijevanje neuroloških struktura ali i socijalni kontekst u kojem dijete živi. Međutim, današnja suvremena pedagoška i psihološka teorija i praksa gleda na dijete kao cjelovito biće, čiji razvoj nije matematički zbir gore navedenih dijelova, već složeni proces njihovih ispreplitanja.

“Poligon” koji djetetu omogućava prolazak kroz ove složene procese razvoja je igra, temeljna aktivnost učenja i razvoja. Kvaliteta igre, odnosno stupanj njenog utjecaja na dječji razvoj ovisi o materijalnom i socijalnom okružju, odnosno bogatstvu različitih poticaja i materijala koje nudimo djetetu te ulozi odraslih.

Osnovni uvjet kod izbora materijala za igru je razvojna primjerenost, korištenje prirodnih elemenata (voda, pijesak, zemlja, plodovi prirode - češeri, žirevi, orasi, kukuruz i dr.) te predmeta svakodnevne upotrebe.

Socijalno okruženje odnosno uloga odraslih, primarno roditelja, u igri djeteta je ključna.

Zajedničko sudjelovanje roditelja u igri s djetetom i proširivanje djetetovog iskustva jedan je od ključnih čimbenik koji utječe na cjeloviti razvoj. Roditelj daje smisao djetetovom neposrednom iskustvu, posreduje između svijeta i djeteta. Posredovanje je prirodan odgovor odraslog na djetetove istraživačke inicijative u zajedničkim aktivnostima. Podržavanjem djetetovih aktivnosti, inicijative i vođenjem djeteta korak po korak prema cilju roditelj obogaćuje dječje iskustvo i znanje te na taj način stvara uvjete za primjereni rast i razvoj.

Novo nastala situacija višednevnog boravka kod kuće pruža vam neograničene mogućnosti izbora različitih materijala i aktivnosti koje će vam pomoći da s djetetom provedete kvalitetno vrijeme i osigurate mu primjerenu potporu učenju i razvoju.

Djeca više vole materijale i poticaje izrađene u „kućnoj radinosti“ u čijem nastajanju mogu i sama sudjelovati (u prilogu vam dajemo primjere za izradu).

Imajte na umu, da svaki materijal ili element koji koristite za izradu tih poticaja možete iskoristiti za razvoj različitih sposobnosti, vještina i znanja kod djeteta.

Primjer:

Pročitajte recept djetetu ili neka ga dijete samo pročita ako je usvojilo vještinu čitanja. Potičite dijete da recept napiše ili nacrti na većem papiru jer će ga to vizualno, korak po korak voditi u procesu izrade, a time i učenja.

Zajedno s djetetom pripremite potrebne materijale/namirnice. Omogućite djetetu da svaki materijal opipa, imenuje što osjeća pod prstima, opiše teksturu, odredi boju...Ako se radi o prehrambenim namirnicama potičite dijete da proba okus, imenuje, opisuje...

Neka dijete izmjeri potrebnu količinu, neka uspoređuje; uz to ga potičite da broji, da očitava vrijednosti/brojeve na digitalnoj vagi ili uočava položaj krajeva klasične vage, neka uočeno zapiše ili nacrti.

Omogućite djetetu da miješa ili mijesi dobivenu masu koliko želi jer, osim razvijanje fine motorike prstiju, ovakve aktivnosti smiruju i opuštaju dijete.

Nakon izrade smjese (plastelina, kinetičkog pijeska) mlađu djecu pustite da manipuliraju i istražuju svojstva pri tome im nudeći modlice, plastične nožice, različite posudice, žličice, ljevke i dr., a starija djeca mogu modelirati likove i predmete iz mašte ili ih usmjerite na predmete iz okoline potičući ih na opažanje oblika, veličine i detalja. Nastojte da dijete verbalizira prostorne odnose (gore, dolje, ispred, iza i dr.), oblike i geometrijska tijela (pravokutnik, trokut, kocka, kugla i dr.), boje...

Ako ste s djetetom napravili boje za slikanje, omogućite mu slikanje po želji ili ga usmjerite na određeni sadržaj (ilustracija pročitane priče, pogled s prozora – ljudi u pokretu, nizovi zgrada, prozora, rascvjetalo drvo ili nešto što ste s odgojiteljima dogovorili u međusobnoj komunikaciji). Potičite dijete da uočava i slika što više detalja, da opisuje ili stvara priču na osnovi onoga što je naslikalo.

Nađite prikladno mjesto u stanu na koje ćete izložiti sve dječje uratke. Oni će za dijete biti dokument njegovog procesa spoznavanja na kojem će temeljiti sva daljnja učenja. Osim toga, izlažući dječje radove na vidljivo mjesto šaljete djetetu poruku da je vrijedno, poštovano, da Vam je važno to što radi pa tako direktno utječete i na razvoj djetetove pozitivne slike o sebi.

Sve navedene načine djelovanja prilagođavajte dobi djeteta. Što je dijete manje i zahtjevi prema njemu biti će manji. Mala djeca, posebno jasličke dobi istražuju svijet svim osjetilima pa ih je potrebno pustiti da s ponuđenim materijalima manipuliraju i tako ih istražuju. Uz to je važno vaše verbaliziranje određenih radnji i pojava te emocionalna “unešenost” u ono što dijete radi.

Želimo Vam ugodne trenutke s vašom djecom!

PRILOG

Kinetički pijesak

- 1 šalica finog sitnog pijeska (za kućne ljubimce)
- 1 šalica glatkog brašna
- 10 žlica ulja

Priprema:

Prvo dobro promiješajte pijesak i brašno, a zatim postepeno dodajte ulje i miješajte dok ne dobijete podatnu smjesu. Ovo su sastojci za manju količinu pijeska bez boje pa ukoliko želite veće količine i više boja, nabavite jestive boje u prahu i svakoj količini dodajte drugu boju.

Lažni kinetički pijesak

- 4 šalice glatkog brašna
- 1 šalica ulja

Priprema:

Sastojke dobro promiješajte.

Svemirski (mjesečev) kinetički pijesak

- 600 g običnog finog pijeska
- 2 žlice kukuruznog brašna
- 250 ml vode
- boje u prahu po želji
- šljokice

Priprema:

U zdjeli prvo dobro promiješajte pijesak i kukuruzno brašno, a potom polako sipajte po malo vode i mijesite dok ne dobijete smjesu koja ne smije biti niti previše mokra, niti presuha već kompaktna da se može dobro oblikovati.

Smjesu možete razdijeliti u onoliko omjera koliko različitih boja želite dobiti, a možete istovremeno umiješati i nekoliko različitih boja (još bolje nijansi) tako da dobije učinak presijavanja. U pijesak umiješajte i šljokice.

Plastelin

- 1 čaša brašna
- pola čaše soli
- pola žlice limunske kiseline
- 1-2 žlice ulja
- 1 čaša vode ili 3/4 ako se želi dobiti tvrdi plastelin
- jestive boje par kapi

Postupak:

U posudi pjenjačom miješajte brašno sol i limunsku kiselinu. Polako ulijevajte vodu i miješajte na vatri. Dodajte ulje te jestivu boju. Miješajte dok ne postane tvrdo. Skinite s vatre, istresite na podlogu i mijesite rukama.

Domaće boje

- 3 žlice šećera
- ½ čajne žličice soli
- 1/2 šalice kukuruznog škroba
- 2 šalice vode
- boje za hranu

Postupak:

Za miješanje boja od pomoći će vam biti kalup na muffine. U svaki kalup stavite malo željene boje. Sve ostale sastojke (šećer, sol, škrob i vodu) zamiješajte na laganoj vatri i miješajte sve dok se smjesa ne zgusne do željene gustoće (kako to obično boje i budu). Potom smjesu rasporedite u kalupe za muffine gdje ste već dodali željene boje. Promiješajte dok boja ne ujednači smjesu.

Literatura:

1. ANDRILOVIĆ, V., ČUDINA, M. (1985), Osnove opće i razvojne psihologije. Zagreb: Školska knjiga.
2. AYRES, A. J. (2002), Dijete i senzorna integracija. Jastrebarsko: Naklada Slap.
3. SLUNJSKI, E. (2006), Stvaranje predškolskog kurikulumu u vrtiću – organizacija koja uči. Zagreb: Mali profesor i Čakovec: Visoka učiteljska škola.
4. STARC, B., ČUDINA – OBRADOVIĆ, M. i drugi (2004), Osobine i psihološki uvjeti razvoja djeteta predškolske dobi. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.

Izvori za recepte: www.youtube.com
Fotografije preuzete s interneta

Sonja Marković, pedagoginja
Marija Bilić, defektologinja